

АКІМЕНКО Федір Степанович (справж. — Якименко; 08(20). 07. 1876, с. Піски, побл. Харкова — 03. 01. 1945, Париж) — композитор, піаніст, диригент, музикознавець. Виховувався у сім'ї псаломника. Брат А. відомий під псевд. *Яків Степовий*. Муз. освіту здобув у С.-Петербурзі: в Придвор. співац. капелі та консерваторії (1900, кл. *М. Римського-Корсакова*, *А. Лядова*). Від 1901 — директор Тифліс. муз. школи, викл. муз.-теор. дисциплін. У 1904–06 жив за кордоном, спочатку в Ніцці (Франція), де два сезони керував церковним хором у рос. церкві, потім — в Італії, Парижі, Женеві, де присвятив себе композиції. У Парижі познайомився з відомим астрономом-письменником *К. Фламмаріоном*, у Женеві багато часу проводив у музикуванні з *О. Скрябіним*. Усе це справило великий вплив на його світогляд і творчий стиль. 1906 повернувся до Харкова, де викладав (до 1911) муз.-теор. дисципліни в Інституті шляхет. дівчат, муз. училищі РМТ, влаштовував власні концерти. 1912 запрошений на посаду проф. Моск. нар. консерваторії, 1914–23 — проф. С.-Петербур. консерваторії. Від 1923 — на еміграції. У 1923–45 А. присвячує композитор. та громад. діяльність укр. тематиці, створює солоспіви на укр. тексти, опрацьовує українські народні пісні, диригує укр. хорами, виступає як піаніст. Значна частина творчості А. цього періоду залишилася невідомою у рукописах і чекає на своїх дослідників та видавців. На час перебування у Празі (1923–26) та роботи на посаді проф. і декана муз.-пед. відділ. Укр. вищого пед. інституту ім. *М. Драгоманова* припадає найплідніший етап творчості композитора,

пов'язаний із зверненням до укр. фольклору. Вже тоді А. — автор понад 700 творів, 100 з яких надрук. у різних видавництвах: *М. Беляєва* (Ляйпциг), *П. Юргенсона* (Москва), *В. Бесселя* (С.-Петербург), *Ледюка* (Париж). Від 1928 — у Франції. Серед надрук. творів — 2 томи фортепіан. п'єс, 2 симфонії, смичк. тріо, оркестр. увертюра, велика кількість вокал. творів, сюїта «Українські малюнки» та ін. А. — автор опери «Фея снігів» (за *Г.-К. Андерсеном*), «Трьох п'єс на українські теми», «Шести українських поем» та багатьох творів, що залишилися в рукописі і зберігаються в Парижі у приват. архіві укр. і франц. музикознавця *А. Вірсти*. А. здійснив обробку для хору а капела «Тридцяти народних мелодій». Друкував муз.-естет. статті в рос. ж. «Русская музыкальная газета», видав перший укр. підруч. «Практичний курс гармонії» в 2-х кн. (Прага, 1925), автор «Автобіографічної замітки» (1911). Поєднання романтич. духу з імпресіоніст. композиц. елементами створює оригін. мист. обличчя А.

Рекомендована література

1. Каратыгин В. Молодые русские композиторы // Аполлон. 1910. № 12;
2. Современные русские композиторы // РМГ. 1910. № 11/12;
3. Булат Т. Уперше про Ф. Якименка // Музика. 1988. № 4;
4. Лисько З. Ф. Якименко // Там само. 1994. № 1.

В. Д. Шульгіна

Бібліографічний опис:

Акименко Федір Степанович / В. Д. Шульгіна // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: *І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк* [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43441>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).